

مجتمع آموزش عالی فقه

مدرسه عالی فقه تخصصی

رساله سطح چهار رشته فقه و حقوق قضایی

موضوع:

ماهیت مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر از منظر فقه اسلامی و حقوق

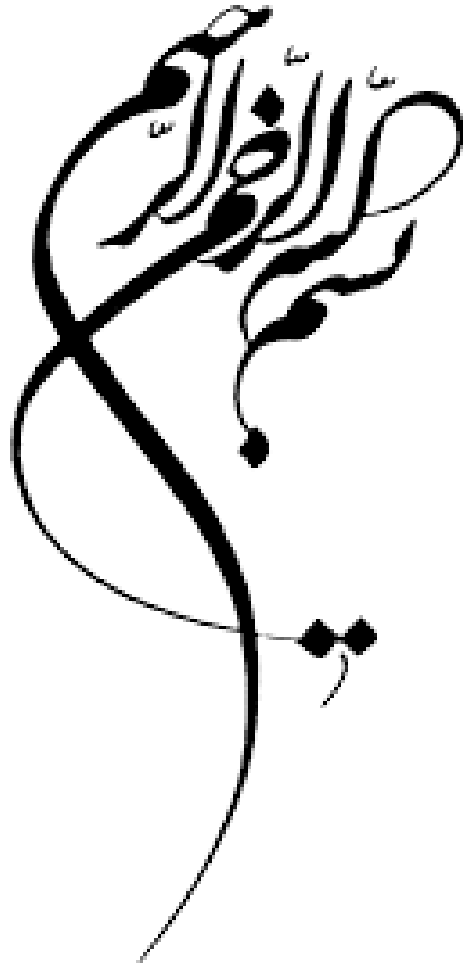
افغانستان

استاد راهنما: حضرت آیت الله جواد حبیبی تبار

استاد مشاور: حجت الاسلام و المسلمین دکتر عادل ساریخانی

طلبه: عبدالعظیم فهیمی

اردیبهشت ۱۴۰۱

مسئولیت مطالب

مسئولیت مطالب مندرج در این رساله به عهده نویسنده است و هرگونه استفاده از این رساله با ذکر منبع اشکالی ندارد و نشر آن در ایران بدون اجازه جامعه المصطفی العالمیه ممنوع می‌باشد.

اهدا

تقدیم به کسانی که در راه گسترش عدالت، استقرار نظام اسلامی و جرم زدایی از جامعه به خصوص جرایم فراملی مواد مخدر، تلاش نموده و صمیمانه مبارزه کردند و از جان خویش مایه نهادند و به کسانی که بر اساس مبانی فقهی و حقوقی برای اجرای عدالت و پیشگیری از تکرار جرم و ازدیاد آن به دآوری نشستند. بویژه به الگوهای عدالت گستر و منادیان واقعی استقرار نظام اسلامی که این گیتی لرزان از جرایم روز افزون انسانی، به برکت و محوریت وجودی آنان استوار است. نهایتاً به همه کسانی که قلم کشیدن در این راه را به امثال بنده آموختند و خود پیش گام این مسیر بوده‌اند.

تقدیر و تشکر

سپاس خدای را سزاست که قلم و بیان را در راستای تبیین و تفهیم افکاری هم و وسیله تهذیب و تربیت و دوری نمودن افراد از جرایم خانمانسوزی چون مواد مخدر، ارزانی جامعه انسانی نموده اند. درود بی پایان حق، بر مبین قلم با بنان در راستای اجرای عدالت قضایی و هدایت گر بیان در مسیر سالم سازی جامعه از جرایم نو ظهور و روز افزون انسانی. تقدیر از مسئولان جامعه المصطفی العالمیه که زمینه‌ای رشد و شکوفایی طلاب را در این مرکز علمی فراهم نموده اند و نیز از مسئولان مدرسه عالی فقه تخصصی و گروه فقه قضایی که در مسیر اجرایی این اثر نقش داشته‌اند. تقدیر ویژه از اساتید بزرگوار راهنما حضرت آیت الله جواد حبیبی تبار (مدیر گروه فقه قضایی) و مشاور حجت الإسلام و المسلمین دکتر عادل ساریخانی که با راهنمایی‌های عالمانه و صمیمانه‌ای شان به محتوایی علمی این اثر غنا بخشیدند.

چکیده

واکنش جامعه به عنوان مجازات اعدام در برخی از جرایم مواد مخدر که نوعاً از جرایم سازمان یافته فراملی و بین‌المللی است، از منظر فقه اسلامی دارای چه ماهیتی است و از بایسته‌های کدام نوع از مجازات حدی یا تعزیری پیروی می‌کند؟ هر کدام که باشد با پرسش‌هایی روبرو هستند. زیرا اگر این مجازات، مجازات حدی باشد میزان و نوع آن در شرع مشخص می‌باشند، در حالی که در مجازات جرایم مواد مخدر چنین تعیینی وجود نداشته و تابع بایسته‌های مجازات‌های حدی نیست؛ از جمله ضوابط نفی شفاعت، نفی کفالت، نفی امکان عفو و نفی امکان تبدیل یا تخفیف در نوع مجازات‌های حدی، در رابطه با مجازات‌های مواد مخدر جاری نیست. و اگر این مجازات تعزیری باشد، میزان تعزیر کمتر از حد می‌باشد و این با اعدام که اشد مجازات هست نمی‌سازد. و نیز جرایم تعزیری از تسهیلاتی مانند تعلیق و تعویق مجازات برخوردارند که در جرایم مواد مخدر آنها مورد نظر سیاست‌گذاران تقنینی افغانستان نمی‌باشند. این سوالات و نمونه‌های دیگر، بر اهمیت تحقیق در این موضوع می‌افزاید که مبنای اعدام در جرایم مواد مخدر چیست؟ حقوق جزای افغانستان که اعدام را در جرایم مواد مخدر پذیرفته با کدام مبانی توجیه می‌شود، زیرا جرایم حدی را به فقه حنفی و انباده و صرفاً به جرایم تعزیری واکنش نشان می‌دهد و در مورد رهبران، حمایت‌گران مالی و سازماندهندگان شبکه‌های قاچاق مواد مخدر، اعدام از باب تعزیر و بر اساس جلب مصالح کشور و دفع مفاسد می‌باشد.

این تحقیق به روش کتابخانه‌ای و با استفاده از منابع فقهی و حقوقی به صورت توصیفی - تحلیلی به این نتیجه رسیده است که تعزیر به خاطر دامنه وسیعی که دارد از قاعده معروف «التعزیر دون الحد» فراتر رفته است. از این رو، با توجه به منابع و مستندات موجود در متن، اعدام در برخی جرایم مواد مخدر ماهیت تعزیری دارد که به حاکم جامعه واگذار شده است، مثل صحیح‌ه حماد بن عثمان: «... علی قدر ما یراه الوالی من ذنب الرجل و قوه بدنه» و به جهت حفظ نظام و مصالح کشور و ریشه‌کن نمودن ماده فساد توسط نهاد حاکمیت تعیین و اجرا می‌گردد. چنان‌که برخی از فقهای اسلامی و قانون‌جزای افغانستان که مبتنی بر فقه حنفی است در جرایم نامبرده به اعدام تعزیری صحه گذاشته است. همچنین می‌تواند اعدام در جرایم مواد مخدر از باب افساد فی الارض جزء مجازات حدی باشد.

واژگان کلیدی: اعدام، حد، تعزیر، مواد مخدر، افساد فی الارض.

فهرست مطالب

۱	مقدمه
۱	الف: بیان مساله
۲	ب: پرسش اصلی
۲	ج: پرسش های فرعی
۲	د: پیشینه تحقیق
۳	ه: ضرورت تحقیق
۳	و: فرضیه تحقیق
۴	ز: اهداف تحقیق
۴	ح: نوآوری تحقیق
۴	ط: قلمرو تحقیق
۴	ی: روش تحقیق
۵	ک: ساماندهی تحقیق
۶	فصل اول: مفاهیم و کلیات
۷	مبحث اول: مفاهیم
۷	گفتار اول: اعدام
۷	۱. اعدام در لغت
۸	۲. اعدام در اصطلاح فقهی
۸	۳. اعدام در اصطلاح حقوقی
۹	گفتار دوم: حدود
۹	۱. حد در لغت
۹	۲. حد در اصطلاح فقهی
۱۱	۳. حد در اصطلاح حقوقی
۱۱	گفتار سوم: تعزیر
۱۱	۱. تعزیر در لغت

۱۲	۳. تعزیر در اصطلاح حقوقی
۱۳	۲. تعزیر در اصطلاح فقهی
۱۵	گفتار چهارم: افساد فی الارض
۱۵	۱. افساد در لغت
۱۶	۲. افساد در اصطلاح فقهی
۱۶	۳. افساد در اصطلاح حقوقی
۱۷	گفتار پنجم: مواد مخدر
۱۷	۱. مواد مخدر در لغت
۱۷	۲. مواد مخدر در اصطلاح حقوقی
۱۹	۳. مواد مخدر در اصطلاح فقهی
۱۹	مبحث دوم: کلیات
۲۰	گفتار اول: مبانی جرم انگاری در جرایم مواد مخدر از منظر فقه اسلامی و حقوق افغانستان
۲۰	الف: مبانی جرم انگاری در جرایم مواد مخدر از منظر فقه اهل بیت(ع)
۲۵	ب: مبانی جرم انگاری در جرایم مواد مخدر از منظر فقه اهل سنت
۲۸	ج: مستندات جرم انگاری در جرایم مواد مخدر از منظر حقوق افغانستان
۳۱	گفتار دوم: مبانی تعیین مجازات در جرایم مواد مخدر از منظر فقه اسلامی و حقوق افغانستان
۳۱	الف: مبانی تعیین مجازات در جرایم مواد مخدر از منظر فقه اهل بیت(ع)
۳۳	ب: مبانی تعیین مجازات در جرایم مواد مخدر از منظر فقه اهل سنت
۳۶	ج: مستندات تعیین مجازات در جرایم مواد مخدر از منظر حقوق افغانستان
۳۷	گفتار سوم: پیشینه مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر از منظر فقه اسلامی و حقوق افغانستان
۴۱	گفتار چهارم: اهداف مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر از منظر فقه اسلامی و حقوق افغانستان
۴۲	الف: از نظر فقه اسلامی
۴۲	۱. اجرای عدالت
۴۳	۲. حفاظت کیان جامعه
۴۵	۳. پیشگیری از بزهکاری
۴۶	۴. اصلاح مجرمان بالقوه
۴۷	۵. تشفی خاطر خانواده های قربانی اعتیاد و جامعه

۴۸	۶. ارباب و ترس دیگران
۴۹	ب: از نظر حقوق افغانستان
۵۰	گفتار پنجم: مقایسه تعزیر منصوص شرعی با تعزیر حکومتی از منظر فقه اسلامی و حقوق افغانستان
۵۱	الف: تعزیر منصوص شرعی
۵۳	۱. انواع تعزیر منصوص شرعی
۵۷	۱.۱. قتل
۵۹	۲.۱. شلاق
۵۹	۳.۱. حبس
۶۰	۴.۱. تبعید
۶۱	۵.۱. تعزیر مالی
۶۱	ب: تعزیر حکومتی
۶۴	ج: مقایسه تعزیر منصوص شرعی با تعزیر حکومتی از منظر فقهی و حقوقی
۶۴	۱. از منظر فقهی
۶۴	۱.۱. از جهت ملاک
۶۷	۲.۱. از جهت قلمرو
۷۳	۳.۱. از جهت سبب تعزیر
۷۵	۴.۱. از جهت میزان مجازات
۷۵	۵.۱. از جهت کیفیت و نوع مجازات
۷۵	۶.۱. از جهت سازگاری با دستورات شرعی
۷۶	۷.۱. از جهت همسوی با اهداف دینی
۷۷	۲. از منظر حقوق افغانستان
۷۸	خلاصه فصل اول

فصل دوم: مبانی حدی یا تعزیری بودن مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر از منظر فقه اسلامی و

حقوق افغانستان

۸۱ **مبحث اول: مبانی قول به حدی بودن مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر از منظر فقه اهلبیت (ع)**

۸۱ **گفتار اول: مبانی قول به حدی بودن مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر از باب افساد و محاربه** ...

۸۱ **الف: مبنای جلوگیری از افساد فی الارض**

ب: مبنای محاربه	۹۴
ج: نقد مبنای قول به حدی بودن مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر از منظر فقه اهلیت	۹۷
گفتار دوم: مبنای قول به حدی بودن مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر از باب بغی	۹۹
۱. شرایط مبارزه با باغیان	۱۰۰
۲. تشابه و تفاوت افساد فی الارض با محاربه و بغی	۱۰۱
۱,۲. تشابه	۱۰۱
۲,۲. تفاوت	۱۰۲
مبحث دوم: مبنای قول به حدی بودن مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر از منظر فقه اهل سنت و حقوق افغانستان و نقد آن	۱۰۳
گفتار اول: مبنای قول به حدی بودن مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر از منظر فقه اهل سنت از باب افساد فی الارض	۱۰۳
نقد مبنای قول به حدی بودن مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر از باب افساد	۱۰۸
گفتار دوم: مبنای قول به حدی بودن مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر از باب محاربه	۱۰۸
نقد مبنای حدی مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر از باب محاربه	۱۱۰
مبحث سوم: مبنای قول به تعزیری بودن مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر از منظر فقه اسلامی و حقوق افغانستان	۱۱۱
گفتار اول: مبنای قول به تعزیری بودن مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر از منظر فقه اهلیت (ع)	۱۱۱
الف: ادله مشروعیت تعزیر	۱۱۱
۱. ادله نقلی	۱۱۱
۱,۱. اجماع یا شهرت	۱۱۱
۲,۱. روایات	۱۱۱
۲. ادله عقلی	۱۲۰
ب: مبنای تعزیری بودن مجازات اعدام	۱۲۴
۱. مبنای لزوم دفع ضرر و جلوگیری از گسترش فساد	۱۲۴
۱,۱. ادله اعدام تعزیری در محرمات شرعی	۱۳۰
۱,۱,۱. نقد و بررسی روایات	۱۳۱

۱۳۶	۲. مبنای لزوم و ضرورت حفظ نظام اسلامی
۱۳۹	۳. مبنای تعزیر حکومتی
۱۴۲	۱،۳. ادله تعزیر حکومتی از منظر فقه اهل بیت
۱۴۲	۱،۱،۳. روایات
۱۴۶	۲،۱،۳. قواعد فقهی
۱۵۱	۴. مبنای امر به معروف و نهی از منکر
۱۵۳	۵. مبنای ضرورت جلوگیری از اختلال نظام
۱۵۸	۶. ادله نفی اعدام در محرمات شرعی
۱۵۸	۱،۶. اعدام در تکرار جرم از باب افساد
۱۵۹	۱،۱،۶. نقد و بررسی
۱۵۹	۲،۶. منافات اعدام با تعزیر
۱۶۰	۱،۲،۶. نقد و بررسی
۱۶۱	۳،۶. عدم سازگاری اعدام تعزیری با قاعده دون الحد
۱۶۲	۱،۳،۶. نقد و بررسی
	گفتار دوم: مبنای تعزیری بودن مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر از منظر فقه اهل سنت و حقوق افغانستان
۱۶۴	الف: مبنای تعزیر حکومتی
۱۶۴	۱. ادله تعزیر حکومتی از منظر فقه اهل سنت
۱۶۷	۲. مستندات تعزیر حکومتی از منظر حقوق افغانستان
۱۶۸	ب: مبنای جلوگیری از افساد فی الارض
۱۷۵	ج: مبنای تعزیری بودن مجازات اعدام از منظر حقوق افغانستان
۱۸۳	خلاصه فصل دوم
	فصل سوم: آثار و احکام حدی یا تعزیری بودن مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر از منظر فقه اسلامی و حقوق افغانستان
۱۶۶

مبحث اول: احکام و آثار قول به حدی بودن مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر از منظر فقه اسلامی و

حقوق افغانستان ۱۸۷

گفتار اول: احکام و آثار حدی بودن مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر از منظر فقه اهلیت (ع)..... ۱۸۷

الف: احکام حدی بودن مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر از منظر فقه اهلیت (ع)..... ۱۸۷

ب: آثار حدی بودن مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر ۱۹۵

گفتار دوم: احکام و آثار قول به حدی بودن مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر از منظر فقه اهل

سنت ۱۹۶

الف: احکام حدی بودن مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر از منظر فقه اهل سنت ۱۹۷

ب: آثار حدی بودن مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر از منظر فقه اهل سنت ۱۹۸

مبحث دوم: آثار واحکام تعزیری بودن مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر از منظر فقه اسلامی و حقوق افغانستان

..... ۲۰۰

گفتار اول: آثار واحکام تعزیری بودن مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر از منظر فقه اهلیت (ع) و

ادله آن ۲۰۰

الف: کمیت و کیفیت تعزیری بودن مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر ۲۰۰

ب: نقش حاکم در تعیین کم و کیف تعزیری بودن مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر ۲۰۳

ج: عدم ترتب بایسته های مجازات حدی در جرایم مواد مخدر ۲۰۴

گفتار دوم: آثار و احکام تعزیری بودن مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر از منظر فقه اهل سنت و

ادله آن ۲۰۵

الف: کمیت و کیفیت تعزیری بودن مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر ۲۰۵

ب: نقش حاکم در تعیین کم و کیف تعزیری بودن مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر ۲۰۹

ج: عدم ترتب بایسته های مجازات حدی در جرایم مواد مخدر ۲۰۹

گفتار سوم: آثار و احکام تعزیری بودن مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر از منظر حقوق افغانستان..... ۲۱۴

الف: احکام تعزیری بودن مجازات اعدام از منظر حقوق افغانستان ۲۱۴

ب: آثار تعزیری بودن مجازات اعدام از منظر حقوق افغانستان ۲۱۴

۱. عدم قابلیت تعلیق ۲۱۵

۲. عدم قابلیت تخفیف ۲۱۵

۲۱۶	۳. قابلیت تشدید
۲۱۶	۴. تنفیذ رئیس جمهور
۲۱۷	۵. عدم برخورداری از رأفت قضایی
۲۱۷	۶. عدم مشمول مرور زمان
۲۱۸	خلاصه فصل سوم
۲۲۰	جمع بندی و نتیجه
۲۲۲	پیشنهادات
۲۲۳	فهرست منابع

مقدمه

الف: بیان مساله

قانون مبارزه با مواد مخدر افغانستان، مجازات اعدام را در برخی از جرایم مواد مخدر پذیرفته است، حال سوال این است که در فقه اسلامی و حقوق افغانستان، اعدام جرایم مذکور جزء مجازات حدی است یا تعزیری و مبنای آن چیست، در صورتی که جزء مجازات حدی باشد، حد هر جرمی در شرع معین است و اعدام مجرم به مواد مخدر با کدام از حدود مثل سرقت، زنا، لواط، محاربه و... همخوانی دارد. حدود قابل عفو، تاخیر، شفاعت، تخفیف و تشدید نمی‌باشد، در حالی که مجازات جرایم مواد مخدر قابل عفو و تخفیف می‌باشد. و جزء مجازات تعزیری باشد، تعزیر نیز به حسب جرم انجام شده باید کمتر از حد شرعی باشد و در شرع بالاتر از اعدام، حدی وجود ندارد تا اعدام تعزیری در جرایم مواد مخدر کمتر از آن باشد و این می‌رساند که در جرایم نامبرده اصلاً اعدام تعزیری نباشد، زیرا در فقه امامیه، دلیلی از آیات و روایات در دست نیست که بتواند اعدام تعزیری را با آن دو ویژگی (قابل عفو، تخفیف و کمتر از حد) اثبات کند؛ مگر به کمک دلیل عقلی، همان‌طور که اصل تأسیس نظام اسلامی ضرورت عقلی است، اعدام تعزیری نیز برای حفظ نظام اسلامی یک ضرورت عقلی می‌باشد. اما در فقه اهل سنت، برخی مذاهب آن، اعدام تعزیری را در مواردی پذیرفته اند. به علاوه، یکی از اهداف تعزیر، بازدارندگی مجرم از ارتکاب جرم مجدد است و با اعدام مجرم، موضوع بازدارندگی نسبت به مجرم از بین رفته (هرچند نسبت به دیگران بازدارندگی دارد) و موجب لغویت حکم نسبت به آن موضوع می‌شود چون هدفش را تأمین نمی‌تواند و حکمی که از وضع آن لغویت آن لازم آید معقول نیست. یا جزء احکام حکومتی است و حاکم اسلامی برای اصلاح جامعه، جلوگیری از فساد و پایداری نظام سیاسی، با توجه به نوع جرم، مجرم و تناسب بین آن دو که سایر مجازات‌ها باز دارندگی ندارند، مجازات اعدام در نظر می‌گیرد، تا جامعه شاهد وقوع چنین جرمی نباشد. همان‌گونه که اهل سنت اعدام تعزیری را از باب حکم سیاسی در مواردی خاص جایز می‌داند مثل قتل جاسوس مسلمان به نفع دشمن. حقوق جزای افغانستان نیز برای جرایم مواد مخدر مجازاتی را در نظر گرفته و شدیدترین آن، حبس ابد می‌باشد و در هیچ یکی از قوانین جزایی گذشته، مجازات اعدام وجود نداشته است و این نشان می‌دهد که سیاست گزاران حقوق کیفری افغانستان در پی اصلاح مجرمان مواد مخدر بوده و هست نه نفی آنها از جامعه؛ چنان‌که برخی کشورها به تازگی به دنبال این رویکرد برآمده اند. اما در کود جزا در ماده ۳۱۲ و قانون مبارزه با مواد مخدر مصوب سال ۸۲ و قانون مبارزه با مواد مخدر مصوب سال ۹۶، برای برخی از جرایم مواد مخدر مجازات اعدام مقرر شده است، حال با کدام از مبانی نامبرده سازگاری دارد در این رساله مورد بحث قرار می‌گیرد.

ب: پرسش اصلی

ماهیت مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر از منظر فقه اسلامی و حقوق افغانستان چیست؟

ج: پرسش های فرعی

۱. مفاهیم هر یک از اعدام، مواد مخدر، حدود، تعزیرات و مجازات بازدارنده چیست؟

۲. مبانی جرم انگاری و تعیین مجازات در جرایم غیر منصوصه توسط حاکم اسلامی از منظر فقه اسلامی و حقوق افغانستان کدام است؟

۳. اعدام در جرایم مواد مخدر از منظر فقه اسلامی و حقوق افغانستان جزء کدام از مجازات های حدی و تعزیری است؟

۴. تعزیر شرعی با تعزیر حکومتی از منظر فقه اسلامی و حقوق افغانستان چه تفاوت های دارند؟

۵. از منظر فقه اسلامی و حقوق افغانستان دلیل مشروعیت مجازات اعدام تعزیری و حدی در جرایم مواد مخدر کدام اند؟

۶. از منظر فقه اسلامی و حقوق افغانستان آثار و احکام حدی و تعزیری بودن مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر چیست؟

د: پیشینه تحقیق

در مورد پیشینه مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر، بخش از موضوع مورد تحقیق قرار گرفته است که به نمونه های آن اشاره می گردد:

فصلنامه مطالعات مبارزه با مواد مخدر، شماره (۲۴ و ۲۵) که در بهار و تابستان ۹۴ نشر شده است، در مقاله «بررسی ماهیت مجازات اعدام در جرایم قاچاق مواد مخدر» بعد از مفهوم شناسی، سه دیدگاه را در رابطه با ماهیت مجازات اعدام در جرایم قاچاق مواد مخدر مطرح کرده و نویسنده بادی گاه سوم (حکم حکومتی) هم نظر است. این مقاله صرفاً به جرایم «قاچاق» مواد مخدر پرداخته و سایر جرایم مواد مخدر بررسی نشده است و نیز از نظر فقه اهل سنت و حقوق افغانستان تحقیق نشده است.

فصلنامه مجلس و راهبرد، مقاله حسن پوربافرانی و امین مسائلی را با عنوان «تحلیل کیفر شناختی مجازات اعدام در قانون مبارزه با مواد مخدر» در شماره (۹۱) پاییز ۹۶ به نشر رساند، نویسنده مسؤول بعد

از طرح دیدگاه‌های موافق و مخالف اعدام به صورت مطلق، در نتیجه اعدام را در جرایم مواد مخدر کیفر مناسب و تأمین کننده اهداف مجازات ندانسته است. این مقاله به مبانی فقهی و حقوقی اعدام در جرایم مواد مخدر نپرداخته است.

فصلنامه دیدگاه‌های حقوق قضایی، مقاله محمد رضا ساکی و سلمان کونانی را با عنوان «بایدها و نبایدهای حذف اعدام از قانون مبارزه با مواد مخدر» در شماره (۸۷) پاییز ۹۸ نشر داد، نویسنده مسؤل اعدام را در جرایم مواد مخدر فاقد مبانی معتبر فقهی و حقوقی دانسته و به ناکارآمدی آن در امر مبارزه با مواد مخدر معتقد است. نویسنده با ادبیات شاعرانه و متأثر از مخالفان اعدام به چنین نتیجه‌ای دست یافته و مبانی فقهی را شخصا بررسی نکرده است.

مجله کاوش نو در فقه اسلامی، مقاله ضامن‌علی حبیبی و جواد حبیبی تبار را در شماره (۲) با عنوان «مبانی فقهی مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر» تابستان ۹۳ نشر کرد، نویسنده مسؤل مجازات اعدام را از منظر فقه اسلامی بررسی و به این نتیجه رسیده است که اعدام از باب افساد فی الأرض یا حکم حکومتی جایز است. در این زمینه از نظر حقوق افغانستان در این مقاله سخن گفته نشده است.

ه: ضرورت تحقیق

در موضوع مورد نظر در کتب فقهی و حقوقی سابق، تحقیق مشابه صورت نگرفته، گرچه نسبت به برخی از اشیاء مضر مانند تریاک، حشیش و افیون که ارتباط به موضوع دارد، اجمالا مطالبی بیان شده است، در کتاب‌های جدید فقهی و نیز کتاب‌های جدید حقوقی که با رویکرد دینی در فضایی جامعه اسلامی پدید آمده اند اشاره به این موضوع دارد. پایان‌نامه‌ها و مقالاتی که به این موضوع پرداخته اند بخشی از موضوع را بحث نموده اند، بخشی دیگر آن که ماهیت مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر از منظر حقوق افغانستان باشد بحث نشده است. از این رو، ضرورت ایجاب می‌کند که تحقیق مفصل در این زمینه از منظر فقه اسلامی و حقوق افغانستان انجام گیرد تا گوشه‌های تاریک این موضوع مهم که مورد نیاز جامعه امروزی می‌باشد، از هر جهت روشن گردد و این تحقیق در پی روشن کردن زوایایی تاریک این موضوع می‌باشد.

و: فرضیه تحقیق

اعدام در برخی جرایم مواد مخدر جزء مجازات‌های حدی نمی‌تواند باشد، بلکه از مجازات‌های تعزیری است که نص شرعی ندارد و با دلیل عقلی قابل اثبات است و تعیین آن به عهده حاکم اسلامی

است که مبتنی بر حفظ نظم، استقرار و پایداری حکومت اسلامی می‌باشد.

ز: اهداف تحقیق

هدف از انتخاب موضوع این رساله به عنوان ماهیت مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر از منظر فقه اسلامی و حقوق افغانستان و تحقیق در مورد آن، این است که بعد از تحقیق و بررسی این موضوع، به صورت شفاف مشخص گردد که مجازات اعدام در دایره کدام از مجازات‌های حدی، تعزیری و حکومتی قرار دارد و تفاوت دیدگاه‌های فقهی مذاهب اسلامی و نقاط اشتراک آنها در مورد ماهیت مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر و جایگاه ارزشی این موضوع از دیدگاه حقوقی قانونگذاران افغانستان کاملاً آشکار و معلوم شود.

ح: نوآوری تحقیق

برای پیشرفت جامعه علمی، لازم است که پژوهش و تحقیقات دارای نوآوری و جنبه‌های جدید باشد. در زمینه موضوع مورد تحقیق، تا به حال کار جداگانه و مشابه انجام نیافته، منتها در لابلائی کتاب‌های فقه جزایی جدید و کتاب‌های حقوقی جدید و مقالات به بخشی از موضوع پرداخته است. از نوآوری که می‌توان در این رساله نام برد این است که به صورت تحقیق مستقل مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر از منظر فقه اسلامی و حقوق افغانستان که یک موضوع مورد نیاز و به روز جامعه است بررسی می‌گردد و از نظر حقوق افغانستان در این مورد کار نشده است. به عبارت دیگر اولاً مقایسه بین مذاهب فقهی پنج‌گانه در مورد ماهیت مجازات اعدام در جرایم نامبرده و ثانیاً مقایسه آن با حقوق افغانستان از نوآوری‌های این رساله می‌باشد.

ط: قلمرو تحقیق

هر تحقیقی از نظر زمانی، مکانی و موضوعی دارای قلمرو خاصی می‌باشد. قلمرو زمانی این تحقیق، محدود به زمانی است که مواد مخدر در قانون افغانستان به عنوان جرم پذیرفته شده و برای آن مجازات در نظر گرفته است. از نظر مکانی محدود به سرزمین و قلمرو حاکمیت افغانستان می‌باشد، از نظر موضوعی مربوط به جرایم مواد مخدر در فقه اسلامی و حقوق افغانستان است.

ی: روش تحقیق

روش تحقیق در این رساله به صورت توصیفی تحلیلی است و مطالب به دست آمده از منابع معتبر و به روز در کتابها، مجلات، مقالات، پایان نامه‌ها، سایت‌ها، نرم افزارها، قوانین و آیین نامه‌ها که در دسترس

بودند، بعد از بیان و توصیف آن، تحلیل و بررسی شده است.

ک: ساماندهی تحقیق

تحقیق حاضر در پاسخ به این پرسش که ماهیت مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر از منظر فقه اسلامی و حقوق افغانستان حدی است یا تعزیری، در یک مقدمه و سه فصل تدوین شده است، در مقدمه به طرح تحقیق: بیان مسأله، ضرورت، اهمیت، قلمرو، اهداف و ساماندهی تحقیق پرداخته است. در فصل اول، مفاهیم و کلیات تحقیق در دو مبحث تنظیم شده است. در مبحث اول مفاهیم مجازات، اعدام، حدود، تعزیرات، افساد فی الارض و مواد مخدر، بررسی شده است. مبحث دوم به کلیات تحقیق: مبانی جرم انگاری، مبانی تعیین مجازات و مقایسه تعزیرات منصوصه شرعی با تعزیرات حکومتی از نظر فقه اسلامی و حقوق افغانستان اختصاص دارد.

فصل دوم رساله با عنوان مبانی حدی یا تعزیری بودن مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر، در سه مبحث پرداخته است. مبحث اول به مبانی حدی مجازات مذکور و نقد آن از منظر فقه اهلیت نظر دارد. مبحث دوم مبانی حدی بودن مجازات نامبرده از دیدگاه فقه اهل سنت و حقوق افغانستان و نقد آن می‌باشد. مبحث سوم به مبانی تعزیری بودن اعدام در جرایم مواد مخدر اختصاص دارد؛ اعدام تعزیری براساس ضرورت جلوگیری از افساد فی الارض یا ضرورت حفظ مصلحت نظام یا ضرورت جلوگیری از اختلال نظام یا امر به معروف و نهی از منکر یا حکم حکومتی و مانند آن صورت می‌گیرد.

در فصل سوم آثار و احکام حدی یا تعزیری بودن مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر، در دو مبحث آمده است. مبحث اول احکام و آثار حدی بودن مجازات اعدام در جرایم یاد شده از دیدگاه فقه اسلامی و حقوق افغانستان و مبحث دوم آثار و احکام تعزیری بودن مجازات اعدام، مورد تحقیق قرار گرفته است.

فصل اول: مفاهیم و کلیات

مبحث اول: به مفاهیم و واژه شناسی پرداخته شده است که در طول تحقیق مورد استفاده می‌باشند، و بدون شناخت آنها موضوع تحقیق روشن نخواهد شد.

مبحث دوم: به کلیات تحقیق: مبانی جرم‌انگاری، مبانی تعیین مجازات، مقایسه تعزیرات منصوصه با تعزیرات حکومتی و افساد فی الارض اختصاص دارد.